

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Wilno, Jagiellońska 3. Telefon: Redakcji 79, Administracji 90. Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 2—3 popoł. Sekretarz redakcji przyjmuje od godz. 1—2 popoł. Administracja czynna od godz. 9—3 popoł. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Dyrektor wydawnictwa przyjmuje od godz. 1—3 popoł. Ogłoszenia są przyjmowane: od godz. 9—3 i 7—9 wiecz. Konto czekowe P. K. O. Nr. 80.750. Drukarnia — ul. Ś-to Jańska 1, Telefon 3-40.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnikiem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. **CENA OGŁOSZEŃ:** Za wiersz milimetrowy przed tekstem—75 gr., w tekście 60 gr., za tekstom—30 gr., kronika redakc., komunikaty—70 gr. za mm. Jednoszp., ogłoszenia ogłoszeniowe—30 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się: za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%, z zastrzeżeniem miejsca 25%, w numerach niedzielnych i świątecznych 25%, zagraniczne 100%, zamiejscowe 25%. Dla poszukujących pracy 50% zaiki. Za numer dowodowy 20 gr. Układ ogłoszeń 6-cio łamowy, za tekstem 10-ciołamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

W Dniu Imienin Marszałka Piłsudskiego.

Oto lata płyną i coraz się inaczej kształtują poglądy ludzi odnośnie do zdarzeń i ludzi. Barwa, wartość i pojemność faktów, ich oddziaływanie na tłumy ulega nieodwrotnej ewolucji. Dla jednych jest to „zmierech bogów” dla innych powolne i mozolne wstępowanie na szczyty, kędy się jest samotnym w obliczu Boga.

Jakiegokolwiek uwielbienie otacza ludzi niezwykłych, pozostają samotni. Cała serdeczność i popularność otaczająca ich, hołd swoich i obcych, zdołała być władza, setki, tysiące zwolenników, wielu pokornie zgitych, wielu zazdrosnych, wszystko dobro i zło, które otacza zwykle wielkich ludzi, jest znikomym cieniem wobec ich własnego sumienia, skrojonego na miarę specjalną, miarę odpowiednią do zdarzeń, jakie im los kazał tworzyć wokoło siebie.

Im większe siły, tem większa odpowiedzialność, im wyższe szczyty, tem trudniejsza droga, im bardziej stroma, tem bardziej niezachwiany, prosto do celu prowadzący musi być krok idącego. A lata, mimo, iż ciągną na strudzonych barkach, nie zdołają zgiąć do nizin prawdziwej wielkości człowieka.

Marszałek Piłsudski, mimo tych płynących nad Nim dni, miesięcy, lat, mimo, że ulgi w trudzie pracy nad Polską nie widać, kroczy dalej, jak przed laty, dalej swą własną, stromą drogą Zdobycy Przyszłości. Nie dla doezszych, chwilowych korzyści parzył się Konspirator, Legionista, Wódz Naczelny, Marszałek z okolicznościami i rozwiązywał je wedle swego pojęcia i sumienia. Nie dla osobistej kariery także; przedewszystkiem pracował dla przyszłości swego narodu. Zaczynał dziś, czynem szybkim, momentalną decyzją Wodza, dla jutra, dla pokoleń, które przyjdą i nie mniej od nas namiętnie, ale inaczej sądzić będą dzisiejsze zdarzenia.

Dla warunków ich bytowania, dla rozrostu tej Ojczyzny, której honor był Jego honorem, której niewola była Jego niewolą i upokorzeniem, dla uśmiechu polskich dzieci i okrzyku żołnierzy, szedł uparty Litwin, z pod pochylonego czoła wypatrując srogimi oczyma los swego narodu.

Nie może ani na chwilę oderwać od tego celu spojrzenia, nie wolno Mu spocząć chociaż tyle dróg przemierzył dążąc do celu. Nie może przestać być dla narodu polskiego Wodzem, zawsze tym samym, który na szale wypadków rzucił bez wahania największą chimere, najkonieczniejszą, by całe społeczeństwo nie upadło w ostatecznym upodleniu. I tego zawsze od Marszałka Piłsudskiego oczekiwać będą Jego towarzysze broni, wojskowi czy cywilni: Obrony przed poniżeniem zadań, celów, metod pracy dla przyszłości Polski i sztandaru, niesionego do walki z podłością i niskością, szerzącą się nieskończenie, jak zaraza, której nie ulegną tylko ci, co się niczego nie boją.

Wielkich trzeba sił, by dźwigać wielką odpowiedzialność, nieskończonego męstwa, by wciąż stać na szanie. Ale albo Marszałek nie pochodzi z kraju, gdzie, jak sam mówił: „naj-sroższe wiały wichry, najokrutniejsze mrozy krew seinały”?

My tu, ludzie na szanie i krańcu Rzeczypospolitej, najlepiej Go rozumiemy, najwierniej za Nim idziemy, starając się ulżyć Jego trudnemu zadaniu. To też z żadnego miejsca, gdzie Imię Jego jest znane i czezone, nie wyjdzie w dniu dzisiejszym gorętszy, niż w Wilnie, okrzyk—życzenie: długich lat, zdrowia i sił życzymy Ci, Panie Marszałku!

STANISŁAW SADOWSKI.

MARZAŁEK i PIRAMIDY.

Gdy będziesz stał wśród cieni egipskich piramid
I orlim wzrokiem szukał tam polskiej historii,
Zblednie od Twoich oczu rozpalony granit,
A wzrok czterdziestu wieków przjrzyj się Twej glori.

Wtedy to Napoleon wiatrom nie uwierzył,
Gdy szepną mu do ucha o męznym Polaku,
Skrzyżowaawszy ramiona przed frontem żołnierzy:
„Do raportu!” zakrzyknie, „Z pod jakiego znaku?”

„Strel jam polski marszałek tu, w piasku,
Szukałem gdzieś Ty zgubił mych ludów pugnal
I wydarłem obrzymią kartę pełną blasku;
Mówiąc „initium”, gdzieś Ty mówił „final”.

„Zebrałem wszystkie kości od morza po Akkon,
Zbudziłem siłę czynu śpiące w piaskach ciała.
Przestraszył się i uciekł gdzieś precz stary zakon,
Gdy stanęła przy sfinksie nadwiślańska chwala”.

„Szaleńcze, co Ty czynisz? Legja mię odbiegła!”
„Niel ogłaszam, że wolna jest i niepodległa”.

Jak Lida uczci dzień Imienin Marszałka Piłsudskiego.

LIDA. 18.III. (Pat.) — Staraniem Powiatowego Komitetu obchodu Imienin Marszałka Piłsudskiego, przy wydatnej pomocy wojska, na czele z komendantem garnizonu płk. Słwińskim, szerokich warstw społeczeń-

wa — bezrobotni w dniu 19 marca otrzymają bezpłatnie 1400 obiadów z kuchen wojskowych, a najbardziej zadanej pomocy wojska, na czele z akademją, organizowanej przez robotniczy instytut oświaty i kultury in-

Stefana Żeromskiego podarki w postaci torebki smakolyków.

Popierajcie Ligę Morską

Życzenia imieninowe dla Marszałka Piłsudskiego.

WARSZAWA. 18.III. (Pat.) — W dniu 18 b. m. p. premier Prystor wystosował do p. Marszałka Piłsudskiego następującą depezę: „Marszałek Piłsudski. Heluan. Na dzień imienin przesyłam Panu Marszałkowi od siebie i wszystkich ministrów najserdeczniejsze i najlepsze życzenia. (—) Aleksander Prystor”.

WARSZAWA. 18.III. (Pat.) — Z okazji imienin Marszałka Piłsudskiego p. marszałek Senatu Raczkiewicz, wysłał telegram następującej treści: „Marszałek Piłsudski. Heluan, Egipte. — W dniu imienin mam zaszczyt przesyłać Panu Marszałkowi życzenia wraz z wyrazami najgłębszej czci. (—) Władysław Raczkiewicz, marszałek Senatu”.

WARSZAWA. 18.III. (Pat.) — Z okazji imienin Marszałka Piłsudskiego, marszałek Sejmu dr. Świtalski, wysłał do Heluanu depezę następującą: „Mam zaszczyt przesyłać Panu Marszałkowi w dniu jego imienin najserdeczniejsze życzenia. (—) Kazimierz Świtalski, marszałek Sejmu”.

WARSZAWA. 18.III. (Pat.) — W związku z imieninami Marszałka Piłsudskiego w dniu dzisiejszym wysłana została z Ministerstwa Spraw Wojskowych następująca depeza: „W dniu uroczystym imienin swego ukochanego Naczelnego Wodza, Wojsko Polskie składa Panu Marszałkowi wyrazy hołdu i najgłębszej czci, żyć cząc mu lat najdłuższych, zdrowia i sił dla szczęścia i sławy Ojczyzny. Prowadzone przez Pana Marszałka w dniach chwały do największych zwycięstw, Wojsko Polskie ślubuje, że po mnie swej szczytnej przeszłości stać będzie zawsze na straży bezpieczeństwa i honoru Polski. (—) Fabrycy, generał dywizji. (—) Sosnkowski, generał dywizji”.

WARSZAWA. 18.III. (Pat.) — Gabinet ministra spraw wojskowych otrzymał depezę treści następującej: „Faltieni, 17 marca. Prosimy o wysłanie Panu Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu, niżej podanej depezy: „Oficerowie, podoficerowie i szeregowi pułku Baia Nr. 16, proszą Pana Marszałka o przyjęcie w dniu Jego imienin najszczerzych życzeń zdrowia i wielu lat dla szczęścia Polski. Dowódca pułku Baia Nr. 16 płk. Keintzel Oskar”.

WARSZAWA. 18.III. (Pat.) — W dniu 18 b. m. p. premier Prystor wystosował do p. Marszałka Piłsudskiego następującą depezę: „Marszałek Piłsudski. Heluan. Na dzień imienin przesyłam Panu Marszałkowi od siebie i wszystkich ministrów najserdeczniejsze i najlepsze życzenia. (—) Aleksander Prystor”.

WARSZAWA. 18.III. (Pat.) — Z okazji imienin Marszałka Piłsudskiego p. marszałek Senatu Raczkiewicz, wysłał telegram następującej treści: „Marszałek Piłsudski. Heluan, Egipte. — W dniu imienin mam zaszczyt przesyłać Panu Marszałkowi życzenia wraz z wyrazami najgłębszej czci. (—) Władysław Raczkiewicz, marszałek Senatu”.

WARSZAWA. 18.III. (Pat.) — Gabinet ministra spraw wojskowych otrzymał depezę treści następującej: „Faltieni, 17 marca. Prosimy o wysłanie Panu Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu, niżej podanej depezy: „Oficerowie, podoficerowie i szeregowi pułku Baia Nr. 16, proszą Pana Marszałka o przyjęcie w dniu Jego imienin najszczerzych życzeń zdrowia i wielu lat dla szczęścia Polski. Dowódca pułku Baia Nr. 16 płk. Keintzel Oskar”.

Wilno w przededniu Imienin Marszałka.

Już wczoraj wieczorem w przededniu imienin Marszałka Piłsudskiego miasto przybrało odświętną szatę Gmachy państwowe i samorządowe, góra Trzykrzyska i Zamkowa, zostały rzeźbione i pomysłowo iluminowane. W witrynach okien wystawiono portrety Budowniczego Polski, przybrane zielenią i przeplatane barwami narodowymi. Niemal na wszystkich domach powiewały sztandary państwowe.

O godz. 7 połączono orkiestry wojskowe garnizonu wileńskiego pod batutą kapelmistrza 6 p. p. Leg. p. Reszke odegrały na placu Katedralnym hymn państwowy, następnie wykonały marsz wojskowy i „Pierwszą Brygadę”. Produkcjom muzycznym przysłuchiwały się tłumy publiczności. Z placu katedralnego, orkiestra 5 i 6 p. p. Leg., tłumnie odprowadzane przez publiczność, pomaszowały przed gmach Inspektoratu Armji, gdzie również odegrano hymn państwowy i „Pierwszą Brygadę”. Następnie ulicami miasta przy świetle pochodni przeciągnął capstrzyk wszystkich orkiestr wojskowych garnizonu wileńskiego.

Wszędzie panował nastrój świąteczny.

O godz. 7 wiecz. w wypełnionej sali Teatru Wielkiego na Populance odbyła się akademja ku czci Marszałka zorganizowana przez 1 p. p. Leg. Akademję wypełniły okolicznościowe przemówienia i produkcje wokalne i muzyczne. We wszystkich pułkach i oddziałach garnizonu wileńskiego, jak również i w szkołach średnich i powszechnych, odbyły się pogadanki i odczyty o życiu, czynach i zasługach Marszałka Piłsudskiego i o jego dziejowej roli w odbudowie Państwa Polskiego.

WEZWANIA.

Zarząd Stowarzyszenia Oficerów przeniesionych w stan spoczynku w Wilnie, wzywa swoich członków do wzięcia jak najliczniejszego udziału w uroczystościach obchodu Imienin Marszałka Piłsudskiego.

Program uroczystości: W dniu 19 marca o godzinie 9.30 solenne nabożeństwo w kościele katedralnym. Po południu o godzinie 18 akademja w auli kolumnowej U. S. B., zaś w dniu 20 marca w niedzielę o godzinie 12-ej w południe odbędzie się akademja, urządzona staraniem Federacji P. Z. O. O. w sali Miejskiej przy ul. Ostrobramskiej.

Zarząd Okręgu i Oddziału Związku Legionistów Polskich w Wilnie niniejszem zawiadamia członków Związku, iż w dniu 20 b. m. o godzinie 12-ej w lokalu własnym, przy ul. Bernardyńskiej Nr. 10 m. 1, odbędzie się poranek ku czci Marszałka Piłsudskiego.

Powysższym Zarząd Zw. Leg. prosi, aby w sprawie zawarcia traktatu handlowego, w dniu 19 marca o godzinie 9.30 solenne nabożeństwo w kościele katedralnym. Po południu o godzinie 18 akademja w auli kolumnowej U. S. B., zaś w dniu 20 marca w niedzielę o godzinie 12-ej w południe odbędzie się akademja, urządzona staraniem Federacji P. Z. O. O. w sali Miejskiej przy ul. Ostrobramskiej.

Pogłoski o rekonstrukcji gabinetu.

(Tel. od własn. koresp. z Warszawy).

W kołach politycznych krąży pogłoski, o mającej niebawem nastąpić rekonstrukcji częściowej gabinetu premiera Prystora.

Dla równowagi na Dalekim Wschodzie

Stany Zjedn. mają nawiązać stosunki dyplomatyczne z Sowietami.

MOSKWA. 18.III. (Pat.) — Prasa sowiecka podaje, że w pewnych kołach waszyngtońskich ma być omawiane uznanie Z. S. R. R. Według tych informacji, Stany Zjednoczone chcą wzmożnić Związek Sowiecki, a by w ten sposób drogą uznania Z. S. R. R. ustanowić na Dalekim Wschodzie równowagę sił.

Zasadniczą przeszkodą do nawiązania stosunków dyplomatycznych jest podobno sprawa propagandy ko-

Przerwa w japońsko - chińskich rokowaniach pokojowych.

SZANGHAJ. 18.III. (Pat.) — W rokowaniach pokojowych nastąpiła przerwa. Zainteresowanie zdaje się przenosić na położenie wewnętrzne Japonji w związku z powtarzającymi się pogłoskami o grożącym tam za-

machu stanu. Dobrze poinformowane osoby, odnoszące się przychylnie do sprawy chińskiej, zaznaczają, że jest mało nadziei na dojdzie do pokojowego porozumienia, dopóki Tokio odzucąc będzie proponowane warunki.

Lwowskie nastroje i zdarzenia

Lwów, w marcu 1932.

Od czasu ostatniego mego listu (Kurj. Wil. z 5.II, r. b.) zaszyły na Rusi Czerwonej pewne zmiany w nastrojach tak polskiej, jak też i ukraińskiej ludności. Powstały one w znacznej mierze pod wpływem uchwały Ligi Narodów w sprawie „pacyfikacji”.

Jak wiadomo, owa uchwała nie wypadła po myśli polityków ukraińskich, co wywołało u nich konsternację. Obóz zaś polski powitał powyższą decyzję z cokolwiek przesadnym triumfem, traktując ten wypadek, jak jakiś zwycięstwo nad obcą potęgą. Tymczasem jakkolwiek uchwała Ligi poszła po linii stanowiska rządu polskiego, to jednak ani na jotę nie osłabiła kwestii ukraińskiej. Dlatego też sukces polski na forum Ligi nie powinien odwracać uwagi opinii polskiej od tej sprawy, która — w miarę sytuacji — słabnąc lub nabierając ostrości, zawsze jednak gromadzi materiały zapalne, mogące wybuchnąć w chwili najmniej pożądanej.

Obóz ukraiński, jak to można widać z postępowania jego kierowników, zamierza nadal prowadzić politykę alarmową na forum genewskim. Dowodem tego jest wniesienie nowej skargi do Sekretariatu Ligi w związku z ustawą o osadnictwie wojskowym. Skargę podpisali wszyscy posłowie i senatorowie Ukrainy i podobno została ona przyjęta do rozpatrzenia.

Można być pewnym, że efekt i tej skargi okaże się nie większym, niżli uprzednich. Ciewawe jest tylko, jakie realne korzyści osiągną Ukraińcy, bo wszak chyba ich politycy nie są na tyle naiwni, by liczyć na jakis sukcesy na forum międzynarodowym, używając tam metody walki z Polską. Nadzieje na pomoc Niemiec, Anglii, lub kogo innego mogą zawieść, jak to już miało miejsce, na posiedzeniu Ligi w sprawie pacyfikacji, gdzie delegaci Niemiec, Anglii, Szwecji i Norwegii, na których zapewne autorzy skargi liczyli, nie sprzeciwili się uchwale.

Mogą też okazać się zawodnemi i rachuby na osiągnięcie jakichś korzyści przez ciągłe skargi na Polskę, bo łatwo się może stać, że Ukraińcy będą traktowani jako dokuczliwi klienci Ligi. Natomiast wszelkie tego rodzaju poczynania utrudniają przychylnie stanowisko rządu wobec sprawy ukraińskiej, czyniąc ją bardziej niepopularną wśród Polaków.

Smutne jest to, że ta maksymalistyczna polityka, za mało znajdując potępienia wśród społeczeństwa ukraińskiego, które w swej poważnej większości zdawać musi sobie sprawę z potrzeby znalezienia wyjścia z obecnej sytuacji. Zdaje się, że najważniejszym motywem tego milczenia, jest strach przed zarzutem „chromowstwa” (zdrady), o co przy małym politycznym wyrobieniu mas, niechęci do Polaków i wprost chorobliwej podejrzliwości Ukraińców — jest nadzwyczaj łatwo. Żaden naród tak lekko-myślnie nie oddarzał swoich zasług nym mężów mianem zdraycy, jak to czynili i czynią Ukraińcy.

Rząd w obecnej chwili nie bardzo może liczyć na jakis zrozumienie i pomoc obu społeczeństw w zakresie złagodzenia stosunków — przynajmniej narazie. Nie przyszkadza to jednak, że szczęśliwie zapoczątkowana polityka, mimo jej niepopularności, musi być kontynuowana dalej. Chodzi tylko o to, by była ona ujednolicona, by organy wykonawcze ściśle trzymały się dyktanda rządu, nie wprowadzając żadnych zmian, wpływających ze swego widzimisie, lub sympatyj politycznych. Nie wszędzie jest z tem tak jak należałoby. Np. w jednym powiecie starostwo łatwo udziela zezwolenia na urządzenie publicznego obchodu pamięci poległych w wojnie polsko-ukraińskiej, w innych — te obchody są niedopuszczalne. Są powiaty, gdzie lokalne władze w przeciwstawieniu nacjonalistom ukraińskim, pozwalają szerzej rozwijać działalność „Selrobu”. (Nie wydaje się to bardzo racjonalnym, bo szewizowanie, szczególnie w obecnych czasach, wsi ukraińskiej). Sporo też drobnych, lokalnych zarządzeń drażniących społeczeństwo ukraińskie, czeka na swe zniszczenie.

Potrzebny jest również wgląd w szkolnictwo, szczególnie utraktywistyczne, gdyż tam czasem dzieją się rzeczy podrywające powagę polskiej szkoły. Np. opowiadał mi pewien wiarogodny ksiądz ukraiński, że w jednej ze szkół (nie pamiętam miejscowości), nauczycielka wyjaśniała dzieciom ukraińskim pochodzenie nazwy m. Lwowa tem, że w tem miejscu król Kazimierz W. polował i natrafił na gniazdo lwów. A te zaręgi z dziećmi na te trzykrotne zęgnięcia się przed i po lekcji, przecież to tylko drażnienie ludności. Albo jeszcze jeden przykład. W średnich zakładach naukowych i seminarjach, obowiązuje wszystkim, a więc i Ukraińców, przeczytanie „Ogniem i Mieczem” Sienkiewicza, gdzie autor w sposób niepoehlebny, często niezgodny z historią przedstawia naród ukraiński i jego wodzów. Tymczasem taki młodzieńcze — uczyć się historii własnego kraju, z podań domowych, z obrazów dowiaduje się, że te osoby, to byli narodowi bohaterzy ukraińscy, że ta

cy dowódcy kozaków, jak Bohun lub Kryczewski, to byli rycerze bez skazy — jak to twierdzą ówczesni polscy historycy — (a Kryczewskiemu Sienkiewicz karze umierać na polu, choć historycy mówią, że K. wzięty do niewoli w bitwie pod Łojową, umarł od ran, a hetman w ks. Lit. — Radziwiłł sprawił nieboszczykowi uroczysty pogrzeb wojskowy i kazał usypać nad jego mogiłą kurhan). Czy doprawdy jest tak konieczne dla Ukraińca obowiązkowe czytanie tej powieści? Sądzę, że bez wielkiej szkody można to uczynić nieobowiązkowym.

W tej sprawie zabierał głos prof. pedagogiki na uniw. poznańskim dr. L. Jaxa-Bykowski, który zastanawiając się nad kwestją doboru literatury dla młodzieży pisze:

„Jednak nietylko bezwzględna artystyczna wartość, nietylko wielka idea ma być wskaźnikiem, które utwory mają wejść do obowiązującego kanonu lektury w szkole średniej. Trzeba jeszcze liczyć się z innymi warunkami, należy uważać by nie podsuwać jakichś jednostronnych, rażących kierunków, które mogłyby wypaczyć duszę młodzieży, albo obrazić przekonania jej lub rodziców. Pod tym względem nawet utwory najznakomitszych pisarzy nie są jednakowo... Za nieakt uważałbym zmuszenie ruskiej młodzieży do obowiązkowej lektury „Ogniem i Mieczem”.

Usunięcie podobnych dysonansów wpłynie dodatnio na nastroje ludności ukraińskiej — która, mimo krzykactwa szowinistów, ma nadzieję że znajdzie uwzględnienie swych potrzeb kulturalnych i gospodarczych.

Wiemy, jak gorąco Ukraińcy pragną otwarcia swego uniwersytetu. Setki młodzieży i uczonych nie mają możliwości nauczania i uczenia się w kraju w jez. ojczystym, podczas, kiedy w Austrii mieli pewną ilość katedr na uniwersytecie lwowskim. Niepopularność uniwersytetu ukraińskiego wśród miejscowego społeczeństwa polskiego i ogólne względy budżetowe stoją na przeszkodzie ziszczeniu się pragnień ukraińskich. Ale wydaje się, że byłoby możliwe upaństwowienie, jako wyższej uczelni — Ukraińskie gr.-kat. Duch. Akademii we Lwowie. Byłby to, co prawda, tylko wydział teologiczny i całkowicie kwestyj uniwersytetu nie rozstrzygał, lecz krok ten znacznie podniósłby zaufanie ludności ukraińskiej do poczynania rządu, a budżetu państwowego na większe wydatki nie naraził.

Odbyta w dniu 22 lutego II. konferencja w województwie lwowskim obejmowała sprawy gospodarce i spółdzielczości. Zgromadziła sporo zaproszonych uczestników Ukraińców. Obecni byli poseł Łucki i sen Pawłowski, jako przedstawiciele spółdzielczości i rolnictwa.

Konferencja była na czasie, bo stan czerwonoruskiej wsi, jest fatalny:

„SPOTKANIE“.

Wspomnienie Ks. Biskupa Wł. Bandurskiego o pierwszym zetknięciu się z Komendantem Piłsudskim.

Pod tym tytułem, pięć lat temu t. j. w marcu 1927 roku, ogłoszono w kilku piśmie stoletnich i wileńskich, między innymi w „Dzienniku warszawskim „Epo ka” wywiad z s. p. Ks. Biskupem Bandurskim na temat Jego pierwszego zetknięcia się z Budowniczym Polski Marszałkiem Piłsudskim.

Dziś wobec zgonu Ks. Biskupa Bandurskiego wynurzenia Jego mają znaczenie historyczne i to skłania mnie do ich całkowitego powtórzenia w druku, co też niemniej czynię.

Bolesław Wit Świąteczki

Imię i osoba Wielkiego Kapłana Patrioty Ks. Biskupa Władysława Bandurskiego ściśle są związane z historią powstania, walk na polach bitew, wreszcie wyżonej pracy pokojowej armii Odrodzonej Polski, której zaczątkiem były Legjony Komendanta Józefa Piłsudskiego.

Z okazji niezwykle intensywnej przygotowań w całej Polsce w r. b. do obchodu Imienin twórcy ówczesnego czy polskiego, a obecnego sternika na wy państwową, Marszałka Piłsudskiego — odwiedziłem Ks. Biskupa w Jego stałym mieszkaniu wileńskim, z prośbą o kilka wspomnień o Marszałku Piłsudskim. Najdostojniejszy Apostoł idei legjonowej przyjął mnie i właściwą wielkim ludziom skromnością.

„Nie wątpię, że najwięcej interesować pana będzie wspomnienie moje — mówi mi Jego Eksceleńcja — w jakich okolicznościach spotkałem się poraz pierwszy z Józefem Piłsudskim.

— Wspomniennem tem jestem właśnie zaobserwowany, bowiem z paru źródeł proszono mnie o nie.

— Cofnijmy się przeto w przeszłość.

Okres czasu — przed samą Wojną Światową. Lwów obchodził niezwykłą uroczystość żałobną, która wstrząsnęła, a zarazem zjednoczyła wszystkie sumienia i serca polskie.

Cmentarz Lyczakowski. Polska składała w mogiłę szczerki śmiertelne członka Rządu Narodowego w r. 1863 Józefa Janowskiego. Tłumy niezliczone. Ogarniam wzrokiem ze wzruszeniem karne stojące szeregi Związku Strzeleckiego, Drużyn Strzeleckich, Drużyn Bartoszewych, Harcerzy i Sokółów. Serce mi rośnie. Widzę ich wszystkich — zwaśnionych razem z

Kryzys, podatki i zadłużenia prywatne doszczętnie ją niszczą. Dziś seksestrator jest codziennym gościem wsi. Grunta włościańskie coraz częściej słają na licytację, a często w takich razach cały dorobek chłopu przepada. Potrzebne są ulgi podatkowe i kredyt.

Charakterystyczne było oświadczenie jednego z uczestników konferencji, który w imieniu obecnych zastrzegł się przeciwko rozumieniu konferencji jako politycznej, do czego jest upoważniony tylko klub posełski.

Wojna japońsko-chińska obudziła wśród społeczeństwa ukraińskiego nadzieje na możliwość zrealizowania idei państwa ukraińskiego na Dalekim Wsch., stworzenie w Mandżurji t. zw. Zielonego klinu, jako państwa buforowego przeciwko Rosji. Elementem państwowotwórczym miałyby służyć emigracja ukraińska i kolonizacja ukraińscy na Dal. Wsch. Bez względu nie cała ta kombinacja, wyległa w głowach emigracji, która podobno próbowała zainteresować nią rząd japoński, spaliła na panewce, gdyż Japonia tak wielkich aspiracji nie żywi.

Sensacja wśród społeczeństwa Rusi Czerwonej budzi sprawa prezesa Ukraińskiego Towarzystwa Naukowego im. Szewczenki, prof. K. Studyńskiego, będącego z przekonania sowieftofilem, który dla bliżej nieznanego celu, starał się zdobyć fotografię niejakiego p. W. Jureczka, autora wspomnień z pobytu w Bolszewji i uciekiniera z Wypso Solowieckich.

Cała sprawa jest bardzo podejrzana ze względu na wyslaną w swoim czasie przez Studyńskiego depeszę do sowieckiego sądu w Charkowie, w czasie procesu ukraińskiego ucz. Jefremowa, oskarżającego tegoż. Ostatnio Studyński na żądanie zarządu Nauk. Tow. do czasu udzielenia wyjaśnień w sprawie fotografii — złożył urząd prezesa Towarzystwa.

Na bruku lwowskim i na prowincji, ukazała się ukraińska ulotka podpisana przez ONU. (Organizację Ukr. Nacjonalistów) nawołująca społeczeństwo ukraińskie do nieskładania ofiar na komitety pomocy bezrobotnym, (prowadzone dla Ukraińców przez społeczeństwo ukraińskie), a to ze względu na to, że to podtrzymuje Polskę i oddala moment ukraińskiej narodowej rewolucji.

Centralny komitet pomocy bezrobotnym w swym komunikacie piętnując autorów odezwy, słusznie twierdząc, że takie postępowanie ich wprowadza zamęt wśród społeczeństwa, a szerzone w niej idee, prowadzą nie do nacjonalnej rewolucji, lecz do socjalnej anarchji.

Ostojca.

Ś. P.
JAN ANDRZEJEWSKI
pracownik Komunalnej Kasy Oszczędności m. Wilna
zmarł po krótkich i ciężkich cierpieniach dnia 18 marca 1932 r.
Eksportacja zwłok z kliniki U. S. B. na Antokolu odbędzie się dnia 19 b. m. o godz. 17 ej do kaplicy na cmentarzu Rossa. W dniu 21 b. m. o godz. 9 m. 30 odbędzie się w tejże kaplicy żałobne nabożeństwo, poczem nastąpi złożenie zwłok do grobu,
o czem zawiadamiają
ZARZĄD I DYREKCYJA
Komunalnej Kasy Oszczęd. m. Wilna.

Plenarne posiedzenie Sejmu.

Zamknięcie sesji zwyczajnej i budżetowej.

WARSZAWA, 18.III. (Pat) — Na wstępie piątkowego posiedzenia Sejmu złożył Ślubowanie pos. Ptasński z BB. Na podstawie art. 111 w związku z art. 113 ordynacji wyborczej do Sejmu, marszałek Świtalski stwierdza wygaśnięcie mandatów pos. Stanisława Burzyńskiego z partji komunistycznej i Władysława Daneckiego również z partji komunistycznej z powodu ich nieusprawiedliwionej nieobecności na 15 kolejnych posiedzeniach Sejmu. Marszałek zawiadomił o tem państwową komisję wyborczą.

Następnie marszałek przywołał do porządku pos. Wiślickiego z BB. za niestosowne wyrażenie się w stosunku do posła Gruenbauma z Koła Żydowskiego na 62 posiedzeniu Sejmu.

Z kolei po referacie pos. Hołyńskiego Sejm przyjął poprawkę Senatu do ustawy o wyjątkowych zasadach bilansowania. Po referacie pos. Wiślickiego głosowano nad poprawkami Senatu do noweli do ustawy stemplowej. Pierwszą poprawkę odrzuciono, drugą poprawkę Senatu przyjęto.

Pos. Terlikowski (BB) referował poprawki Senatu do ustawy karno-skarbowej. Poprawki zatwierdzono w myśl propozycji komisji.

Dalej Sejm przyjął poprawki Senatu do ustawy o kosztach sądowych na obszarze sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu oraz

Przemówienie marszałka Sejmu Świtalskiego.

Po przerwie marszałek Świtalski, w obecności członków gabinetu z p. premierem Prytorem na czele, podsekretarzy stanu i wyższych urzędników, wygłosił dłuższe przemówienie, obrazujące tok prac Sejmu w ciągu sesji zwyczajnej.

Marszałek podkreślił, że Izba odbyła w ciągu sesji bieżącej 41 posiedzeń plenarnych w ciągu niespełna 5 miesięcy.

Posiedzeń komisyjnych odbyło się 232.

Dekret Pana Prezydenta Rzplitej, zamykający sesję Sejmu.

Po przemówieniu marszałka Świtalskiego wszedł na trybunę p. prezes Rady Ministrów Prystor i odczytał zarządzenie P. Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie zamknięcia sesji zwyczajnej i budżetowej Sejmu. Zarządzenie to brzmi jak następuje:

„Zarządzenie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie zamknięcia sesji zwyczajnej i budżetowej Sejmu. — Na podstawie art. 25 konstytucji, zamykam z dniem dzisiejszym sesję zwyczajną i budżetową Sejmu.

Warszawa, dnia 18 marca 1932 r.

Prezydent Rzeczypospolitej
(—) IGNACY MOŚCICKI.
Prezes Rady Ministrów
(—) ALEKSANDER PRYSTOR“.

Po odczytaniu tego zarządzenia, marszałek Świtalski zamknął posiedzenie, życząc posłom wesolych świąt

Plenarne posiedzenie Senatu.

Zamknięcie sesji zwyczajnej i budżetowej.

WARSZAWA, 18. III. (Pat). Marszałek Raczkiewicz otworzył posiedzenie o godz. 11 min. 20.

Senatorka Hubicka (BBWR) zreferowała przełożony do ratyfikacji projekt konwencji handlowej i nawigacyjnej polsko-tureckiej.

Przystąpiono do projektu ustawy o akademii sztuk pięknych w Warszawie.

Projekt ustawy przyjęto bez dyskusji i bez zmian. Z kolei sen. Sieńko zreferował projekt ustawy o dostarczaniu książek i druków dla celów bibliotecznych i rejestracji, sen. Sypniewski — projekt ustawy o zezwoleniu na obciążenie hipoteczne fundacji kościelnej. Projekty przyjęto w brmieniu sejmowym.

Oświadczenie Marszałka Senatu Raczkiewicza.

Po wyczerpaniu porządku dziennego marszałek Senatu Raczkiewicz wygłosił następujące oświadczenie:

Wysoko Izbo! Zakńczyliśmy pracę nie tylko nad budżetem, ale i nad długim szeregiem projektów ustaw przekazanych Senatowi w ciągu sesji bieżącej. Niech mi przeto wolno będzie poświęcić parę słów tej intensywnej i tak owocnej pracy Wysokiej Izby w okresie końcowej sesji roku budżetowego. Sesja rozpoczęła została w dniu 1 października ub. roku. Trwała przez aż dziesięć i początek listopada, bowiem zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej została odroczona na dni 30.

Dłuższa praca parlamentu rozpoczęła się z dniem 9 grudnia i trwała do dnia dzisiejszego. W czasie tych 4 i pół miesięcy Senat odbył 21 posiedzeń plenarnych. Jest to największa ilość posiedzeń, jakie dotychczas Senat odbył podczas poprzednich sesji zwyczajnych, począwszy od zmiany konstytucji w 1926 roku. Również i pod względem wydajności pracy ustawodawczej sesja obecna stoi na pierwszym miejscu spośród sesji lat ubiegłych. Senat rozpatrzył 192 projektów ustaw, w tem 161 w brzmieniu przyjętym przez Sejm, zaś do 31 projektów wniosków poprawki. Jak widać z zestawienia punkt elekcji prac znajdował się w obecnej sesji w komisji skarbowo-budżetowej. Rozpatrzenie i opracowanie budżetu jest główną zasługą tej komisji.

Preliminarz budżetowy na rok 1932-33 wraz z ustawą skarbową, po rozpatrzeniu w komisji skarbowo-budżetowej i 6-dniowych rozprawach Senatu na plenum przy

Dekret Pana Prezydenta Rzplitej, zamykający sesję Senatu.

WARSZAWA, 18.III. (Pat) — Po zamknięciu sesji zwyczajnej i budżetowej Sejmu p. prezes Rady Ministrów Prystor udał się do marszałka Senatu Raczkiewicza, któremu wręczył zarządzenie Pana Prezydenta

przychożą chyba nie mniej. Kontakt więc z armją i jej Wodzem trwa.

Ostatni dowód tego, jako talizman oglądając na stoliku w pokoju przyjęć J. Eksceleńcji: „Najprzewielebniejszy Ks. Biskupie wróć w nasze szeregi”. Jest to wielka księga od oficerów Ministerstwa Spraw Wojskowych, kilkakrotnie podpisana, którą złożono wraz z życzeniami Nowego

Dziś Wiedeń
ze złota stalbruka
WYPROB HRAJOWY
Kopernika

Rzeczypospolitej w sprawie zamknięcia sesji zwyczajnej i budżetowej Senatu.

Warszawa, dnia 18 marca 1932 r.

Prezydent Rzeczypospolitej
(—) IGNACY MOŚCICKI

Prezes Rady Ministrów
(—) ALEKSANDER PRYSTOR.

Wyjaśnienia Zauńska o stanie sprawy kłajpedzkiej.

W uzupełnieniu wczorajszej depeszy Pata o oświadczeniu min. Zauńska, że nie mu dotąd nie wiadomo o nocie państw - sygnatarjuszy do rządu litewskiego, podajemy dalsze szczegóły rozmowy Zauńska z dziennikarzem z dn. 17 b. m.

Min. Zauńska, stwierdzając, że noty dotąd nie otrzymał, wyraził przytem wątpliwość, aby mogła ona taką zawierać ostrą treść, o której piszą niemieckie gazety. Następnie potwierdził Zauńska wiadomość, że w Genewie zostało zdecydowane przekazanie sprawy usunięcia Bötthera na rozstrzygnięcie przez arbitra, którego osoba nie została jeszcze ustalona. Litwa nie może się zgodzić, aby wpływ państw obcych sięgał zbyt daleko w stosunki w Kłajpedzie.

Z powodu zachowania się niemieckiego konsula w Kłajpedzie — mówił dalej Zauńska — Litwa wystosowała dwie noty do rządu niemieckiego, lecz odpowiedzi dotąd brak. Również wskutek wybijcia okien w litewskim konsulacie w Berlinie, tamtejszy poseł litewski złożył protest. Natomiast wbrew życzącom dyplomatycznym dotąd rząd niemiecki nie wyraził swego ubolewania z powodu tego incydentu.

W końcu swoich wyjaśnień Zauńska wyraził nadzieję, że हुczek powstały dookoła wypadków kłajpedzkich wkrótce ustanie i stosunki powrócą do normalnego stanu.

Składną biuro prasowe „Conti“ w Berlinie wyjaśnia, że kamienie były rzucone nie w okna konsulatu, lecz prywatnego mieszkania honorowego konsula litewskiego, którym jest obywatel niemiecki.

Trzeba dodać, że wiadomość o ostatecznym nocie państw - sygnatarjuszy do Genewy agencja Wolffa w formie zapowiedzi, że ta nota ma być też dnia wystosowana do Litwy.

Do Genewy.

(Tel. od wt. koresp. z Warszawy).

Dzisiaj podsekretarz stanu Min. Spraw Zagran. p. Beck, udał się służbowo na kilka dni do Genewy.

Krwawe starcie z bezrobotnymi w Paryżu.

PARYŻ, 18. III. (Pat). W dniu wczorajszym doszło w Paryżu do starcia z bezrobotnymi, którzy w liczbie około 1500 wtargnęli do stożni tułuskiej. W czasie interwencji policyjnej padły strzały rewolwerowe. Dwóch policjantów odniosło rany. Aresztowano 6 osób.

Dziś Początek o g. 20-iej Szopka X-iej Klasy

Sala Krasowa — Zawalna 1

Zarząd Związku Polaków z Kresów Biał. Zakoronowanych niniejszym zawiadamia, że Walne Zebranie odbędzie się w niedzielę dn. 20 marca r. b. o godz. 17-iej (5 wiecz.) w sali przy ulicy Zawalnej Nr. 1, wedle następującego porządku dziennego: 1) Zagajenie. 2) Wybór przewodniczącego i sekretarza. 3) Sprawozdanie Zarządu. 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej. 5) Ustalenie planu prac na 1932 rok. 6) Wybór członków Zarządu, ich zastępców i Komisji Rewizyjnej. W razie nieprzybycia dostatecznej statutowo ilości członków, następnego Walne Zebranie odbędzie się tegoż dnia o godz. 18-iej (6 wiecz.) wedle powyższego porządku dziennego i będzie prawomocne niezależnie od ilości obecnych członków. Zarząd.

Wkońcu muszę oświadczyć, że zgodnie z przyjętą zasadą pełnienia urzędu marszałka po zamknięciu sesji udam się do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, aby mu przedstawić szczegółowo przebieg i wynik pracy w Izbie Senatorów. Wobec zbliżających się świąt wielkanocnych składam Panom Senatorom życzenia wesolych świąt. Na tem obrady zakończone.

Rzeczypospolitej w sprawie zamknięcia sesji zwyczajnej i budżetowej Senatu. Zarządzenie to brzmi:

„Zarządzenie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie zamknięcia sesji zwyczajnej i budżetowej Senatu.

Warszawa, dnia 18 marca 1932 r.

Prezydent Rzeczypospolitej
(—) IGNACY MOŚCICKI.
Prezes Rady Ministrów
(—) ALEKSANDER PRYSTOR“.

UZNANA ZA NAJLEPSZĄ HERBATA Z KOPERNIKIEM

Warszawskiego T-wa Handlu Herbatą A. DŁUGOŃSKI i W. WRZEŚNIEWSKI S-ka Akcyjna — Warszawa, Bracka 23.

ŻAŁAĆ WSZĘDZIE I ŻAŁAĆ WSZĘDZIE I

Przedstawiciel ST. ZATORSKI — Wilno, ul. Jagiellońska 1.

Reforma prawa wyborczego we Francji.

PARYŻ, 18.III. (Pat.) — Izba deputowanych kontynuowała w ciągu...

ne prawo wyborcze dla kobiet oraz przymus głosowania.

Otwarcie wystawy płasko-rzeźb ludzi rewolucji 1905 r.

WARSZAWA, 18.III. (Pat.) — W piątek w południe w salonie sztuki...

wyszczególnić religię, duchowieństwo i „burżuazyjną swięta”.

oraz poszczególnych izb przemysłowo-handlowych jest omawiany program...

Delegat japoński w Genewie Sato o rozwoju wypadków na Dalekim Wschodzie.

LONDYN, 18.III. (Pat.) Delegat japoński Sato w Genewie, zapytany przez redaktora...

Zamiarem Japonii jest zachęcić Chinczyków do osiedlenia się w Mandzurji...

Propozycja niemiecka.

BUKARESZA, 18.III. (Pat.) — Rząd niemiecki za pośrednictwem...

Ile kosztowały ostatnie wybory prezydenta Rzeszy.

FRANKFURT n/M, 18.III. (Pat.) — Prasa tutejsza oblicza koszty ostatnich wyborów prezydenta Rzeszy...

Skutki nieuczciwej reklamy.

KROLEWIEC, 18.III. (Pat.) Na wczorajszym posiedzeniu sejmiku wschodnio-pruskiego...

Ostatnie rozgrywki między narodowe w hokeju.

BERLIN, 18.III. (Pat.) — Ostatnie rozgrywki między narodowe w hokeju...

Z Białorusi Sowieckiej.

MOSKWA, 18.III. (Pat.) Rejon Kojdan na Mińszczyźnie wydziedziczył...

Kampania antyreligijna w Sowietach.

Z pogranicza donoszą, iż na terenie Mińszczyzny rozpoczęła się już intensywna kampania antyreligijna...

S. p. z Towiańskich Walerja Kulwiecowa.

Zmarła w Bydgoszczy Wilnianka, która była ostatniem z żyjących dzieci Andrzeja Towiańskiego...

Z Izby Przem. - Handl. w Wilnie.

Sprawa pomocy doradczej dla handlu. W związku z niezwykle ciężką w okresie...

Proces o krociowe nadużycia na szkodę K. i J. Przedzieckich.

(Piąty dzień rozprawy). Wyczołone jedynie poto by odparować zarzuty...

LISTY DO REDAKCJI

Do Redakcji „Kurjera Wileńskiego” w Wilnie. W Nr. 61 z dnia 15 b. m. na stronie 3-jej...

Bank Związku Spółek Zarobkowych Spółka Akcyjna Oddział Wileński.

Szanowny Panie Redaktorze! W Nr. 62 „Dziennika Wileńskiego” z dnia 16-go marca r. b. zamieszczony został samowolnie przez niejakich pp. Wasiewiczów...

Wiele Szanowny Panie Redaktorze!

Niniejszem uprzejmie proszę P. Redaktora o zamieszczenie w swoim poczynnym piśmie...

Zlikwidowanie afery Ciunkiewiczowej. obrońcy udowodnili, że oskarżenie jest bezpodstawne.

Głośna przed kilku dniami afera p. Ciunkiewiczowej, którą osadzono w więzieniu w Krakowie...

Jeżeli kradzież istotnie miejsca nie miała, to p. Ciunkiewiczowa nie może być oskarżona o wprowadzenie w błąd...

Protestują i wyjaśniają.

BERLIN, 18. III. (Pat.) Frakcja narodowo-socjalistyczna Reichstagu wyświadczyła...

dowo-socjalistycznej występuje przeciwko zarządzeniom władz pruskich, zaznaczając...

Olbryzmia powódź na Kubani.

MOSKWA, 18. III. (Pat.) Powódź na Kubani spowodowana wylewem Kuby przybrała katastrofalne rozmiary.

geja. Wody zniosły szereg mostów, łączących poszczególne stacje. Nadesłano z Rosłowa i Noworosyjska...

Organ litewskiej Ch.-D. o zmianie polityki wobec Polski.

„Dzień Kowieński” zamieszcza wyjątki z artykułu „Rytasa”, poświęconego kwestji polsko-litewskich stosunków.

obecnie więcej, niż dotychczas. W sprawie Wilna wątpliwe, czy zdolamy uzyskać więcej, niż uznanie przez Polskę...

Wielka tęsknota

Wielka tęsknota. Prezbjowski bogata wystawa. Dodatki dźwiękowe. Na 1-szy seans ceny niższe.

Wątpliwem jest, czy nowe stosunki polityczne przyniosą poprawę sytuacji Litwy; o tyle chyba, że otrzymamy...

Na nadchodzące święta wiekanocny wybór obuwia wiosennego. Nie odkładajcie zakupów na ostatnie dni przedświąteczne! Prosimy odwiedzić nas jak najwcześniej!

Kino Miejskie, Dźwięk. Kino - Teatr HELIOS, Dźwięk. Kino-Teatr P A N, Dźwięk. Kino - Teatr HOLLYWOOD, KINO KOLEJOWE OGNISKO, Dźwięk. Kino - Teatr ŚWIATOWID

Najtańsze źródło zakupu świeżych towarów D-H. STANISŁAW BIELIŃSKI, Nauka gry na skrzypcach, Dr. Blumowicz, Akuszerka, Ogródnik, Młoda panna